

איגוד רופאי העיניים בישראל
ISRAELI OPHTHALMOLOGICAL SOCIETY

איגוד רופאי העיניים בישראל **Israeli Ophthalmological Society**

הנדון: נייר עמדה מספר 2 של איגוד רופאי העיניים בישראל

המלצות לחזרה לשגרה קלינית בצל הקורונה

מעודכן ל- 30 אפריל 2020

הקדמה

המגיפה הפוקדת את העולם ואת ישראל בחודשים האחרונים, עקב נגיף הקורונה (COVID-19), מכניסה אותנו לשגרת חיים חדשה ולא מוכרת. יחד עם שגרה זו אנו מתבקשים לחזור גם לשגרת עבודה קלינית. הנתונים השונים מהעולם ומהארץ מראים כי עלינו להתמודד עם הוירוס הזה, בעבודתנו הקלינית והכירורגית, ככל הנראה לטווח ארוך. על סמך המידע המצטבר, החליט איגוד רופאי העיניים בישראל לרכז נייר עמדה (מספר 2) על מנת לסייע ולהמליץ לרופאי העיניים במסגרות השונות כיצד לחזור לעבודה קלינית נכונה בתקופה זו.

סביבת העבודה שלנו כרופאי עיניים והקרבה לדרכי הנשימה של הנבדק, מציבים אותנו בעמדת סיכון גבוהה להידבקות והעברה של הנגיף. עובדה זאת מחייבת אותנו לנקוט מישנה זהירות ולמגן את עצמנו. בנוסף, דיווחים בספרות מעידים על מעורבות עינית, של הלחמית והדמעות, במחלה זו (1), אם כי ככל הנראה לעיתים נדירות. יחד עם זאת ישנם דיווחים רבים ודיווחים שונות באשר לאפשרויות ההדבקה וההעברה ומכאן גם שיטות המיגון המיטביות המומלצות.

יודגש כי איגוד רופאי העיניים מאמץ את המלצות האקדמי האמריקני (AAO) שעודכנו ופורסמו לאחרונה, בתאריך 27 אפריל 2020 (2) ובכפוף להנחיות משרד הבריאות בנוגע ל- "מתווה לחזרה הדרגתית של מערכת הבריאות לפעילות אלקטיבית מותאמת", מתאריך 26 אפריל 2020 (3) אנו ממליצים לעיין היטב בקישורים אלה כולל ברשימת הספרות המצורפת ומצוטטת בהמלצות האקדמי. בנוסף יש לפעול לפי הוראות והנחיות בתי החולים וקופות החולים ולפי הנהלים שנקבעו על ידם.

הגדרת מטופלים

להלן הגדרת הנבדקים מבחינת הקשר שלהם לקורונה ולפיה ההמלצות בהמשך. נבדק המגיע למרפאת העיניים יכול להיות:

1. נבדק בריא – ללא חשד למחלת קורונה או שהייה בקרבת חולה קורונה.
2. נבדק חשוד - חשוד כנגוע בקורונה או הנמצא בבידוד עקב חשש למגע עם חולה כזה או נבדק ששב מחו"ל.
3. נבדק חולה - חולה מאובחן עם קורונה.

הנחיות קליניות בבתי חולים ובקהילה

לאור ההתייחסות הנוכחית בממדי המגיפה ניתן לשקול לחזור לפעילות אלקטיבית מדורגת, יחד עם המשך עידוד מניעת הגעה לבדיקה לטיפול למי שאין זה חיוני להיבדק או לעבור טיפול ותוך עידוד עבודה מרחוק במצבים שאין הכרח להגעה פרונטלית.

IgudEye@gmail.com

טל : +972-3-6350317 Phone:

איגוד רופאי העיניים בישראל
ISRAELI OPHTHALMOLOGICAL SOCIETY

איגוד רופאי העיניים בישראל **Israeli Ophthalmological Society**

-2-

יש לבצע סינון של נבדקים הנכנסים למרפאה עם תישאול בסיסי לגבי חום, תסמינים נשימתיים, מגע עם חולה קורונה או חשוד לקורונה או הימצאות בבידוד עקב חשש למגע עם חולה כזה או שיבה מחו"ל. לגבי כל אלה מומלץ לא לאפשר כניסתם למרפאה ולהפנותם, לאחר נעשה ווידוא שהם עוטים מסיכה כירורגית, לרופא המשפחה או למרכזי הסינון שנקבעו בקופות או למלר"ד.

שאלות שיש לשאול נבדק לפני בדיקתו:

1. האם יש לך חום, כאבי גרון, אובדן חוש הריח או תסמינים ממערכת הנשימה?
2. האם היית ליד חולה ידוע עם וירוס קורונה ב-14 הימים האחרונים.

המלצות לפתיחת פעילות קלינית מדורגת:

מומלץ לתעדף הגעה למטופלים במיוחד בעלי סיכון מוגבר לפגיעה עינית. יש להקפיד על ריחוק חברתי (של שני מטר) ועל היגיינת ידיים של המטופלים בחדרי ההמתנה ובחדרי הבדיקה והפעולות. יש לוודא מסיכות לכל הנבדקים והנלווים והצוות המטפל הרפואי והמנהלי – רצוי מסיכות ללא פילטר. מומלץ לבדוק חום בכניסה למרפאה.

מומלץ להוריד את הנפח (בהשוואה למה שהיה לפני עידן הקורונה) של המגיעים להמתנה, לבדיקה ולטיפול.

נדרש יותר זמן ביניים בין מטופל למטופל כולל בחדרי הפעולות וחדרי הניתוח וזאת לצורכי חיטוי, ניקוי ואוורור.

לגבי כל נבדק, יש לנהוג על פי הוראות בית החולים ומשרד הבריאות הנוגעות להתמגנות הרופא והצוות הרפואי והמטופל.

מומלץ לדאוג להפרדה ומרחק בין דלפק הקבלה במרפאה לבין הקהל (למשל עם סרט סימון) ולצייד את המזכירות בכפפות ומסיכה כירורגית. מומלץ כי לבוש הרופא יהיה עם בגדי עבודה יעודיים ולא כאלה שהוא חוזר איתם לביתו. בהתאם לנהלים הכלליים מומלץ לעבוד בחדר מאוורר עם חלונות פתוחים ולחטא, לעיתים תכופות, משטחים וידיות ומכשור רפואי.

מומלץ להימנע מהכנסת מלווים יחד עם הנבדק (אלא במקרים שאין ברירה כגון בדיקת קטין).

באשר לנהל הפעילות בחדרי הבדיקות וחדרי הניתוח יש לעקוב אחר הנחיות משרד הבריאות. נוסף כי האקדמי האמריקני ממליץ לכל מי שאין לו מסיכת N95 לא להיות נוכח בעת שלבי ההרדמה הכללית וההתאוששות ממנה (וזאת עקב חשש להדבקה ארוסולית).

IgudEye@gmail.com

טל : +972-3-6350317 Phone:

איגוד רופאי העיניים בישראל
ISRAELI OPHTHALMOLOGICAL SOCIETY

איגוד רופאי העיניים בישראל Israeli Ophthalmological Society

-3-

המלצות למיגון אצל רופא העיניים

מודגש כי בהתאם להמלצות האקדמי האמריקני (2) על רופא העיניים להצטייד במיגון עם מסיכה כירורגית (ולהחליפה כשהיא מתלחחת) "נבדק בריא", קרי ללא חשד לקורונה ועם מסיכה מסוג N95 (תוך ביצוע מבחן איטום), כאשר המטופל הינו "נבדק חשוד" או "נבדק חולה". מומלץ לעיין בהמלצות האקדמי האמריקני לרפואת עיניים, על בסיס המלצות מרכז בקרת המחלות בארה"ב (CDC) באשר לאפשרויות של שימוש חוזר במסיכות הללו בכלל ואלה מסוג N95 בפרט (4). מומלץ לעבוד עם כפפות חד פעמיות ולהחליפן בכל מטופל (גם שאינו חשוד). בטיפול במטופל שהינו "נבדק חולה" יש צורך בהתמגנות מלאה, בכל ערכת המיגון, על פי הנחיית משרד הבריאות. בנוסף מומלץ להרכיב חוצץ (גדול מזה המגיע עם המכשיר במקור) על גבי מכשיר מנורת הסדק על מנת להגביר את ההפרדה בין המטופל לבודק. יש לדאוג ולוודא חיטוי שגרתי של חוצצים אלה.

שימוש בחוצץ על מנורת הסדק מיתר את הצורך במגן פנים/משקף. המגן לפנים (פה, אף ועיניים) מיועד למפגשים עם המטופלים מחוץ למנורת הסדק בעת הפעולות כגון הזרקה או תוך עינית או הזלפת טיפות עיניים.

הפרטים לגבי מידות החוצצים וסוגיהם בהתאם לדגמים של מכשירי הבדיקה השונים מופיעים ברפרנס מס' 5 ו-6.

מומלץ להסביר לנבדקים שהרופא ידבר איתם כמה שפחות במהלך הבדיקה הרפואית ובמיוחד בעת בדיקת מנורת הסדק ושהם מתבקשים לא לדבר כלל במהלכה.

חיטוי מכשור רפואי עם דגש על טונומטרים ועדשות דיאגנוסטיות - ההמלצה היא לדאוג לחיטוי מנבדק לנבדק בעזרת אלוהול 70%. מודגש שיש להמתין לייבוש האלוהול לפני מגע המכשיר עם עיני הנבדק. במקביל יש לדאוג לחיטוי חוזר בין כל נבדק ונבדק של משטחים וידיות.

בקבוקים בשימוש חוזר לצורכי בדיקה (כגון להרדמה מקומית או הרחבת אישונים) - מומלץ לשמור אותם סגורים ובתוך ארונית או מרחב סגור אחר, כדי למנוע הדבקה טיפית ובמיוחד למנוע מגע בין קצה הבקבוק עם העין, הריסים או העפעפיים של הנבדק.

מכשור בדיקות והדמייה – מומלץ שהנבדק יעטה מסיכה כירורגית במהלך הבדיקה. מומלץ לדאוג לחיטוי המכשור בין נבדק לנבדק וזאת על פי הוראות יצרן המכשיר (למשל של מכשיר שדה הראיה או של OCT).

מומלץ להמעיט בבדיקות עזר על פי שיקול רפואי וככל האפשר (הכוונה לבדיקות כגון שדה ראייה ו-OCT).

איגוד רופאי העיניים בישראל
ISRAELI OPHTHALMOLOGICAL SOCIETY

איגוד רופאי העיניים בישראל Israeli Ophthalmological Society

-4-

האיגוד ממליץ, בהתאם להצעת האקדמי האמריקני ומשרד הבריאות, להשתמש בטלמדיסין ויעוץ מרחוק במצבים בהם מתבקש יעוץ רפואי ולא מומלץ או לא ניתן להגיע לבדיקה פיזית במרפאה (7).

סיכום

להלן סיכום הדברים:

1. המלצת האיגוד היא לחזור לפעילות אלקטיבית בצורה מדורגת, תוך זימון כמויות נבדקים פחותה מהשגרה הקודמת ותוך שמירת הכללים לריחוק, מיגון והיגיינה של הנבדקים, המלווים והצוות הרפואי כולו.
2. המלצת האיגוד היא להתמגן אישית על פי המלצת האקדמי האמריקני:
 - א. כפפות ומסיכות כירורגיות ב"נבדק בריא".
 - ב. כפפות ומסיכות N95 בנבדק חשוד שאינו חולה קורונה.
 - ג. ערכת מיגון מלאה בנבדק חולה קורונה.
3. בנוסף, המלצת האיגוד היא להתמגן באמצעות חוץ גדול על גבי מנורת הסדק כמומלץ על ידי האקדמי ורופאי העיניים מהונג קונג.

רפרנס

1. דיווח על דמעות ולחמית מעורבות בקורונה
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jmv.25725>
2. המלצות האקדמי למיגון - [https://www.aao.org/headline/alert-important-](https://www.aao.org/headline/alert-important-coronavirus-context#.XggrxNs2jb4.whatsapp)
coronavirus-context#.XggrxNs2jb4.whatsapp מתאריך 27 אפריל 2020.
3. <https://www.health.gov.il/hozer/mr-122212839720.pdf> מתאריך 26 אפריל 2020.
4. [https://www.cdc.gov/niosh/topics/hcwcontrols/recommendedguidanc](https://www.cdc.gov/niosh/topics/hcwcontrols/recommendedguidanceextuse.html)
eextuse.html
5. המלצות האקדמי לגבי לוח חוצץ - [https://chinrestpapersource.com/oem-](https://chinrestpapersource.com/oem-products/slit-lamp-breath-shields)
products/slit-lamp-breath-shields
6. <https://link.springer.com/article/10.1007/s00417-020-04641-8>
7. [https://www.aao.org/practice-management/news-detail/coding-](https://www.aao.org/practice-management/news-detail/coding-phone-calls-internet-telehealth-consult)
phone-calls-internet-telehealth-consult

המסמך נערך ע"י:
פרופ' דני געתון
פרופ' ענת לבשנטיין
ד"ר ויקטוריה (ויקי) וישנבסקיה-דאי
ד"ר אלון סקעת

IgudEye@gmail.com
טל : +972-3-6350317 Phone: